

Összefogás a közélet tisztasága érdekében

A Belügyminisztérium, a Kúria, az Állami Számvevőszék, a Legfőbb Ügyészség, az Országos Bírósági Hivatal, a Közbeszerzési Hatóság és a Magyar Nemzeti Bank közös értékelése az elmúlt év korrupcióellenes tevékenységéről

Budapest, 2019. december 4. – A korrupció ellen társadalmi összefogásra van szükség a közélet tisztasága érdekében – hangsúlyozzák Magyarország állami szerveinek vezetői.

Az Állami Számvevőszék kezdeményezése alapján – a közigazgatási és igazságügyi miniszter, a legfőbb ügyész, a Legfelsőbb Bíróság elnöke és az Állami Számvevőszék elnöke közös nyilatkozatot írtak alá, amelyben erkölcsi kötelezettséget vállaltak az általuk vezetett állami szervek korrupcióval szembeni ellenálló képességének erősítésére, a korrupcióellenes eszköztár fejlesztésére 2011. november 18-án, Budapesten. Az összefogáshoz 2012-ben csatlakozott az Országos Bírósági Hivatal, majd 2014-ben a Belügyminisztérium. 2016-ban – az együttműködés ötödik évfordulóján – csatlakozott a Közbeszerzési Hatóság és a Magyar Nemzeti Bank.

2019. december 4-én, nyolc évvel a közös nyilatkozat aláírását követően az együttműködő intézmények a Kúria szervezésében az Igazságügyi Palotában értékelték korrupció megelőzése és visszaszorítása érdekében végzett tevékenységük eredményeit.

* * *

Az integritás elősegítésében együttműködő szervezetek leszögeznek: Magyarország Alaptörvénye (39. cikke (2)) előírja, hogy „a közpénzekkel gazdálkodó minden szervezet köteles a nyilvánosság előtt elszámolni a közpénzekre vonatkozó gazdálkodásával. A közpénzeket és a nemzeti vagyont az átláthatóság és a közélet tisztaságának elve szerint kell kezelni.” Hazánkban tehát a jogállamiság alapját jelentő alkotmányos szinten jelenik meg a korrupció elleni fellépés. Az Alaptörvény előírásaiból kiindulva a szervezeti integritás akkor valósul meg, ha a köztulajdont, közpénzt használó szervezetek, intézmények ezen elvek szerint működnek. Az integritás pedig a mindennapi élet szintjén azt jelenti, hogy **az állam olyan feltételeket teremt, hogy a korrupcióra lehetőséget adó helyzetek létre sem tudnak jönni.** A korrupció megelőzéséből, illetve visszaszorításából következő számszerű eredmények – például a gazdaság növekedéséből és kifehérítéséből fakadó pozitív folyamatok (foglalkoztatás bővülése, bérek növekedése, stb.), az egyszerűsödő és kiszámítható adórendszer, az adminisztrációcsökkenés, illetve az átlátható és zárt ügyintézés, valamint az igazságszolgáltatás korrupciót szankcionáló joggyakorlata – **az állampolgároknak is előnyösek**, ezáltal ugyanis **erősödik a pénzügyi és társadalmi biztonságuk, kiszámíthatóbbak és jobbak lesznek a mindennapi életkörülményeik.** Mindebből az is következik, hogy a korrupció ellen az egyes szervezetek és vezetőik, vagy akár egyének a saját környezetükben tudnak tenni az integritáselvű működéssel és vezetéssel, illetve szabálykövető gazdálkodással, valamint az etikus viselkedéssel.

* * *

A rendezvényen **Dr. Pintér Sándor belügyminiszter** ismertette: „A Nemzeti Korrupcióellenes Program hatékony végrehajtását követően a Belügyminisztérium előkészítette a következő évekre vonatkozó Nemzeti Korrupcióellenes Stratégiát.” A stratégia céljait érintően hozzátette: „Az ügyintézési folyamatokban rejlő korrupciós kockázatok elkerülése érdekében továbbra is az egyik elsődleges feladat az e-közigazgatás fejlesztése, a folyamatok elektronizálása. Ha a technikai megoldás megszünteti az ügyfél-ügyintéző kapcsolatot, akkor lehetetlenné válik a korrupció. Az eredmények közül kiemelkedik az Elektronikus Közúti Áruforgalom Ellenőrző Rendszer működése, amelynek célja, hogy Magyarországon ne kerülhessen forgalomba olyan áru, amely előzetesen nem volt bejelentve az adóhatósághoz.”

Dr. Kónya István, a Kúria elnökhelyettese kiemelte: „A korrupció elkerülésének és az integritás megőrzésének legfontosabb garanciája a bírói függetlenség. Magyarország Alaptörvénye is rögzíti a bírói függetlenség garanciális elemeit: a bírák csak a törvénynek vannak alárendelve, ítélezési tevékenységükben pedig nem utasíthatók.” A legfőbb bírói fórum helyettes vezetője rámutatott: „a Kúria minden évben számos korrupcióval összefüggő bűncselekmény kapcsán indult büntetőeljárásban hoz ítéletet. 2019-ben is több ilyen ügy került a legfőbb bírói fórum elé, illetve a Büntető Kollégium a bíróságokra kötelező jogegységi határozatot is hozott”. Példaként egy kúriai ítéletet ismertetve elmondta, az önkormányzati képviselő gazdálkodás során kifejtett tevékenysége megalapozhatja a büntetőjogi felelősség vizsgálatát, ha leadott szavazatával olyan döntés meghozatalához járul hozzá, amely valamely bűncselekmény törvényi tényállásának ismérveit valósítja meg.

Domokos László, az ÁSZ elnöke elmondta: „Az Állami Számvevőszék ellenőrzéseivel, elemzéseivel és széleskörű tanácsadó, tudásmegosztó tevékenységével 2019-ben is hozzájárult a megelőzésen alapuló korrupció elleni célkitűzések megvalósításához. Magyarországon mára kiépültek a korrupciós helyzetek megelőzését biztosító rendszerek, az elmúlt években megerősödött a közsféra integritása” – húzta alá Domokos László. Hangsúlyozta: „Hazánk gazdasági eredményei, a magyar gazdaság dinamikus növekedése, illetve fenntartható kifehéredése alátámasztják a korrupció elleni rendszerszintű fellépés eredményességét.” Az ÁSZ elnöke rámutatott: Az „áfa-fehéredés”, vagyis a korrupció elleni rendszerszintű fellépés kiszámítható, igazságos viszonyokat teremt, tisztítja a piaci folyamatokat, javítja az adófizetési hajlandóságot, és – ami talán a legfontosabb – egyfajta társadalmi szemléletváltást is jelez” – hangsúlyozta Domokos László.

Rigó Csaba Balázs, a Közbeszzerzési Hatóság elnöke arra hívta fel a figyelmet, hogy valóban szükség van olyan megbízható statisztikai adatokon alapuló megalapozott mérési módszertan alkalmazására, amely valós (tisztított) adatokkal dolgozik, és így átfogóbb képet adhat a hazai helyzetről. Kiemelte, a Hatóság már 7 éve ilyen adatokat alkalmaz a statisztikák elkészítésekor. „Miután jogerősen is bebizonyosodott, hogy a CRCB manipulált adatokkal dolgozott egy konkrét tanulmányában, levélben fordultunk az Európai Bizottság főtitkárához, kérve, vizsgálja felül az összes olyan uniós dokumentumot – beleértve a Magyarországra vonatkozó 2018. és 2019. évi országjelentéseket is - amelyek az egyszemélyes kft korábbi megállapításaira hivatkoznak” – emlékeztetett. Kitért arra is, hogy a következetes bírságolási gyakorlatnak komoly visszatartó ereje van, valamint megjegyezte, a Hatóság egyik fő célja továbbra is a hirdetmény nélkül induló tárgyalásos eljárások számának jelentős visszaszorítása.

Dr. Répássy Árpád, az Országos Bírósi Hivatal elnökhelyettese hangsúlyozta: „Az Országos Bírósi Hivatal fennállása óta elkötelezett az integritás erősítése iránt, nagy hangsúly fektet a bíróságok integritását biztosító szervezeti és működési rend kialakítására. Kiemelt feladatának tekinti az ítélkezési és igazgatási munka átláthatóságának, utóbbi kiszámíthatóságának és ellenőrzöttségének megvalósítását.” Az OBH gyakorlatát ismertetve kiemelte: „Az integritást sértő magatartásokkal kapcsolatos egységes fellépést az integritási szabályzatról szóló OBH utasítás biztosítja, a bíróságokon kijelölt integritásfelelős fogadja a bírósági szervezet integritását érintő bejelentéseket.”

Dr. Lajtár István közjogi legfőbb ügyész helyettes rávilágított: „Az ügyészség a korrupcióval szembeni fellépést, illetve a szervezeti és személyi integritásának fejlesztését kiemelt fontosságú területként kezeli.” Az új büntetőeljárási kódex hatályba lépése kapcsán rámutatott, „a Központi Nyomozó Főügyészség korrupció elleni küzdelemben játszott szerepe még hangsúlyosabbá vált, hiszen a hivatali korrupciós bűncselekmények nyomozása kizárólagos ügyészségi hatáskörbe került.”. Lajtár István arról is beszélt, hogy „A nemzetközi együttműködés kapcsán kiemelendő, hogy - az OLAF 2018-as éves jelentése szerint – a magyar ügyészség az uniós átlagot meghaladó mértékben, az OLAF által kezdeményezett ügyek 45%-ában emelt vádat 2012 és 2018 között.”

Dr. Kandrács Csaba, a Magyar Nemzeti Bank alelnöke kiemelte: „A Magyar Nemzeti Bank elkötelezett az integritás-alapú szervezeti kultúra folyamatos fejlesztése, az értékorientált működés megvalósítása mellett.” Kandrács Csaba hangsúlyozta: „A jegybank továbbra is fellép a jogi és etikai normákat esetlegesen megsértőkkel szemben, s olyan megelőző eszközöket alkalmaz, amelyek az integritás megerősítését és a korrupció megakadályozását szolgálják.” Az MNB a napokban publikálja 6 éves felügyeleti stratégiáját, amelyben kiemelt értéknek nevesítette az integritást, így az elkövetkezendő évek feladatellátásában az eddiginél még hangsúlyosabb prioritást kap.

BELÜGYMINISZTERIUM

A Kormány előző négy évben végrehajtott Nemzeti Korruptióellenes Programja jelentősen hozzájárult a korruptió elleni fellépés hatékonyságának növeléséhez, valamint ahhoz, hogy hazánk egyes jogintézményei és törekvései külföldön is elismertek és követendőek legyenek.

A Program segítette az átlátható, értékelvű közigazgatás, valamint a közpénzekkel való felelős gazdálkodás megvalósulását. Az államigazgatási szervek részére készült módszertani útmutatók segítséget nyújtanak a korruptió-megelőzési helyzetek felméréséhez, a korruptióellenes kontrollok kiépítéséhez, illetve támogatásként szolgálnak a kontrollok működésének ellenőrzését végző szervezetek számára.

Az ügyintéző-ügyfél kapcsolatban rejlő korruptió kockázatok csökkentését szolgálta az elektronikus ügyintézés továbbfejlesztése. Ha a technikai megoldás megszünteti az ügyfél-ügyintéző kapcsolatot, akkor lehetetlenné válik a korruptió. A Digitális Nemzet Fejlesztési Program „Digitális Állam” pillérének megvalósítása érdekében a Kormány megteremtette az elektronikus ügyintézés szabályait, amely magában foglalja a hatósági, bírósági és szabálysértési, valamint az állami szervek által lefolytatott egyéb eljárások tekintetében az elektronikus ügyintézés keret-szabályrendszerét.

A Program az üzleti élet tisztaságát is elősegítette. A bevezetett online-pénztárgépek rendszerével a Nemzeti Adóhivatal közvetlen és azonnali információhoz jut a cég tevékenységére, bevételeire vonatkozóan, és az elemzett, összevetett információk alapján sokkal hatékonyabbá váltak az ellenőrzések. A gazdaság kifehérítését szolgáló további rendelkezések között kiemelt szerepet tölt be az Elektronikus Közúti Áruforgalom Ellenőrző Rendszer, amelynek célja az áruk valós útjának nyomon követése, az árubeszerzések, értékesítések során keletkező közterhek megfizetésének biztosítása, valamint az, hogy Magyarországon ne kerülhessen forgalomba olyan áru, amely előzetesen nem volt bejelentve az adóhatósághoz.

Az oktatás és képzés területe nélkülözhetetlen eleme a korruptió megelőzését célzó intézkedéscsomagoknak. Megvalósult a közszférát érintő képzési rendszerekben az antikorrupció, korruptió-megelőzés és hivatás-etika témájú képzések továbbfejlesztése.

A Program kiemelt célja volt a társadalom tagjainak a korruptió jelenségekkel kapcsolatos ismereteinek és tudatosságának növelése. A korruptió nem szükségszerű része a mindennapoknak, az azzal szembeni fellépés a társadalmi összefogás mellett egyéni felelősség kérdése is, ezt hangsúlyozta a közösségi médiumok hatékony felhasználásával megvalósított társadalmi tájékoztató kampány.

Eredményesnek bizonyultak a rendvédelem területén tett intézkedések: az ismertté vált korruptió bűncselekmények számának növekedésével folyamatosan csökken a látencia, ami a közbizalom erősödéséhez vezet.

A Belügyminisztérium előkészítette a 2020-2022 közötti időszakra szóló középtávú Nemzeti Korruptióellenes Stratégiát, amelynek kiemelt céljai a korruptióellenes tevékenység bővítése, az integritási tudatosság folyamatos erősítése és az ügyintézési folyamatokban rejlő kockázatok további mérséklése.

Az előkészítés során továbbra is nagy hangsúlyt kap az államigazgatási szervek együttműködése, integritási, biztonsági, adatvédelmi, beszerzési tudatosságot fejlesztő tevékenységeik összehangolása.

Az Állami Számvevőszék ellenőrzéseivel, elemzéseivel és széleskörű tanácsadó, tudásmegosztó tevékenységével 2019-ben is hozzájárult a megelőzésen alapuló korrupció elleni célkitűzések megvalósításához. Magyarországon mára kiépültek a korrupciós helyzetek megelőzését biztosító rendszerek, az elmúlt években megerősödött a közsféra integritása. Hazánk gazdasági eredményei, a magyar gazdaság dinamikus növekedése, illetve fenntartható kifehéredése alátámasztják a korrupció elleni rendszerszintű fellépés eredményességét.

❖ **Az Országgyűlés bízta meg a számvevőszéket a korrupció elleni fellépés erősítésével**

Az Állami Számvevőszéket 2008-ban az Országgyűlés bízta meg azzal, hogy fordítson kiemelt figyelmet a korrupció elleni fellépésre. Az ÁSZ erre alapozva, a holland számvevőszék mintáját alapul véve, 2009-ben – tehát tíz évvel ezelőtt – indította el Integritás Projektjét, amely ma már számos kezdeményezést foglal magába. Az integritás, vagy etikus magatartás/működés az OECD állásfoglalása szerint a jól irányított állam egyik sarokköve, amely elősegíti az államba vetett bizalom fenntartását és a korrupció megelőzését. **Az Állami Számvevőszék ezért egyik legfontosabb feladatának tekinti az integritásszemlélet kialakítását és elterjesztését.** Az ennek érdekében kidolgozott „magyar modellt” ma már számos nemzetközi szervezet és külföldi társintézmény tekinti irányadó fejlesztésnek a korrupció elleni küzdelemben.

❖ **A magyar közsférában elterjedt a korrupciós veszélyek ellen védettséget biztosító integritásszemlélet**

Az Állami Számvevőszék Integritás Projektjének keretében 2011 óta minden évben elvégzi a közsféra intézményeinek korrupciós veszélyeztetettségét, valamint a korrupciós kockázatok kezelésére szolgáló kontrollok kiépítettségét értékelő integritás felmérést. A 2019-es – sorrendben kilencedik – kérdőíves kutatáshoz – amelyet az ÁSZ a Nemzeti Közszoigalati Egyetemmel (NKE) együttműködve végez el – minden korábbinál több, mintegy 4200 közpénzből működő, közvagyon kezelő szervezet csatlakozott. Mindez azt bizonyítja, hogy **a magyar közsféra szervezetei elkötelezettek a megelőzésen alapuló korrupció elleni fellépés eszközeinek szervezeti szintű alkalmazásában.** A 2019-es felmérés eredményeit az ÁSZ 2020 első felében hozza nyilvánosságra.

❖ **Korrupciós veszélyek az egészségügyben és a pártok gazdálkodásában**

Az Állami Számvevőszék nemcsak elemzi és értékeli, hanem ellenőrzí is a korrupciós veszélyek ellen védettséget biztosító integritáskontrollok kialakítását és működtetését az egyes szervezeteknél. **2019-ben az ÁSZ mintegy 240 ellenőrzésében több mint 1000 ellenőrzött szervezetnél végezte el a korrupció elleni védettség ellenőrzését,** javaslataival pedig hozzájárult a korrupciós kockázatok csökkentéséhez. Az elemzések és ellenőrzések alapján **kiemelt figyelmet érdemel az egészségügy területe.** Az egészségügyben meglévő eredendő kockázatok, valamint a beazonosított korrupciós veszélyek, illetve az egészségügyi gazdálkodó szervezetek (kórházak, szakrendelők, irányítószervek) ellenőrzése során feltárt visszatérő szabálytalanságok és hiányosságok azt mutatják, hogy az **egészségügyben kiemelten magasak a korrupciós veszélyek.** A „vészhelyzeti” betegellátás 2019 júniusában lezárt számvevőszéki ellenőrzése is a szabályozottság és átláthatóság hiányára, illetve az ezekből következő korrupciós veszélyekre világított rá.

Másik terület – az ország korrupciós megítélését erőteljesen befolyásoló – **pártok gazdálkodása.** Alapvető jogállami érdek és a közpénzeket érintő korrupció elleni védettség érdeke, hogy a döntő mértékből közpénzekből gazdálkodó **pártok szabályszerűen, elszámoltathatóan és átláthatóan gazdálkodjanak az adófizetőktől és a támogatóiktól kapott pénzekkel.** Amennyiben egy párt tiltott támogatást fogad el – vagy nem biztosítja a közpénzekkel való, törvényi előírásoknak megfelelő elszámoltatását – akkor nem biztosított az átlátható gazdálkodása, ami komoly korrupciós veszélyeket is felvet.

❖ **A gazdaság eredményei bizonyítják: rendszerszintű lépések történnek a korrupció visszaszorítása érdekében**

Szakmai konszenzus van abban, hogy a korrupció a gazdasági növekedés és a fejlődés egyik legfőbb gátja. A korrupcióval terhelt országokban általában lassul a gazdasági növekedés, csökken a termelékenység, visszaesnek a beruházások, sérül a verseny és társadalmi krízis alakul ki. A magyar gazdaság elmúlt években megvalósított eredményei ezzel homlokegyenest ellentétesek. **Az Állami Számvevőszék költségvetési és makrogazdasági elemzései azt mutatják, stabil és európai uniós, valamint régiós szinten is kiemelkedő – 5% feletti – Magyarország gazdasági növekedése.**

A korrupció elleni rendszerszintű fellépés leglátványosabb eredménye a magyar gazdaság kiemelkedő mértékű fehéredése. Az úgynevezett áfa-rés – ami a kivetett áfa és valóban a költségvetésbe beérkező általános forgalmi adó közötti különbséget jelenti – a 2013-as mintegy 23%-ról 2018-ra 9%-ra csökkent az **Európai Statisztikai Hivatal** értékelése szerint. Ez az arány jobb, mint az európai uniós átlag és megközelítette, gyakorlatilag el is érte Ausztria szintjét. Ez nemcsak azt jelenti, hogy a központi költségvetésnek növekednek a bevételei. Az „áfa-fehéredés”, vagyis **a korrupció elleni rendszerszintű fellépés kiszámítható, igazságos viszonyokat teremt, tisztítja a piaci folyamatokat, javítja az adófizetési hajlandóságot,** és – ami talán a legfontosabb – egyfajta **társadalmi szemléletváltást is jelez.**

❖ **A digitalizáció a korrupció elleni fellépés fontos eszköze**

A digitalizáció a magyar közszféra legjelentősebb kihívása, ami egyben a megelőzésen alapuló korrupció elleni fellépés hatékony eszköze is. Az adó- és hatósági ügyintézés digitalizálása, illetve a kormányhivatali ügyek „egyablakossá” tétele, valamint digitális platformokra való terelése nemcsak gyorsítja, egyszerűsíti az egyes ügyek intézését, hanem minimalizálja a visszaélésre, korrupcióra lehetőséget adó helyzeteket. **Éppen ezért van nagy jelentősége a digitalizáció térnyerésének, a digitális ügyintézés kiterjesztésének** újabb és újabb területekre. Az Állami Számvevőszék a 2018-as tevékenységét összefoglaló tájékoztatóban felvetette **a készpénzhasználat teljes felszámolását a közszférában** az integritás növelése, valamint a korrupció kockázatának csökkentése érdekében. Mindez a bürokrácia, az adminisztráció csökkentését, illetve a korrupciós kockázatok további mérséklését eredményezheti. **Az ÁSZ oda kíván állni a magyar állam digitális átállásának élére,** az Országgyűlés a 2019. november 19-én elfogadott határozatában meg is erősítette az ÁSZ ez irányú törekvéseit.

❖ **Nem megbízhatóak a korrupcióra vonatkozó nemzetközi mérési módszerek**

Az Állami Számvevőszék közpénzügyi szakfolyóirata, a **Pénzügyi Szemle 2019./3. száma** a különböző nemzetközi mérési módszereket tudományos megbízhatóságának értékelését helyezte a fókuszába. A nemzetközileg is elismert, magyar-angol nyelvű tudományos lapban publikált tanulmányból egyértelműen kiderül, hogy **a nemzetközi korrupciós rangsorok – különös tekintettel a Transparency International Corruption Perception Indexére – nem felelnek meg a mérésekkel szemben támasztott tudományos standardoknak, így nem alkalmasak az egyes országok összehasonlítására, tudományos következtetések levonására, illetve a közpolitikai döntések megalapozására sem.** Ebből kiindulva az Állami Számvevőszék olyan objektív mérési módszertan kidolgozását szorgalmazza, amely alkalmas az egyes országok – így Magyarország – korrupciós helyzetének felmérésére és valós következtetések levonására és a javítások megalapozására.

❖ **Eredményes a korrupció elleni fellépés a magyar közszférában**

Az Állami Számvevőszék tapasztalatai szerint Magyarországon célzott és összehangolt lépések történnek a korrupció elleni fellépés területén, a magyar közszférában elterjedt az integritáselvű működés szemlélete, a magyar gazdaság eredményei pedig a korrupció elleni rendszerszintű fellépés eredményességét bizonyítják.

A korrupció elkerülésének és az integritás megőrzésének legfontosabb garanciája a bírói függetlenség. Magyarországon 150 évvel ezelőtt fogadták el a bírói hatalom gyakorlásáról szóló 1869. évi IV. törvénycikket, amely deklarálta, hogy a bíró csak a törvénynek és saját lelkiismeretének van alárendelve. Magyarország Alaptörvénye is rögzíti a bírói függetlenség garanciális elemeit: **a bírák csak a törvénynek vannak alárendelve, ítélezési tevékenységükben pedig nem utasíthatók.**

A Kúria mint Magyarország legfőbb bírói szerveként végső fokon dönt egyedi ügyekben, emellett biztosítja a bíróságok jogalkalmazásának egységét, iránymutatást adva a jogesetek elbírálásához.

A Kúria minden évben számos, a korrupció köznapi értelemben vett fogalmába sorolható bűncselekmény kapcsán indult büntetőeljárásban hoz ítéletet. 2019-ben is több ilyen ügy került a legfőbb bírói fórum elé, illetve a Büntető Kollégium egy **a bíróságokra kötelező jogegységi határozatot is hozott:**

- ❖ A Kúria Büntető Jogegységi Tanácsa 2019. május 6. napján megtartott ülésén **jogegységi határozatot hozott, amely rögzíti:** „A gazdasági társaság vagyonkezelője a társaságban meglévő tulajdonosi helyzetétől függetlenül a társaság sérelmére megvalósuló hűtlen kezelés elkövetője lehet.” (BJE 1/2019.)
- ❖ A **Bfv.III.1310/2018/22-es** számú ügyben Budapest egyik kerületi önkormányzata az önkormányzat tulajdonában álló műemlék-ingatlan jóval a piaci áron aluli értékesítéséről döntött. A képviselő-testület úgy határozott, hogy a versenytárgyalás tartásától eltekint. A Kúria az összes terhelt cselekményét jelentős vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés büntettének minősítette, és elvi élel rögzítette, hogy az önkormányzati képviselő gazdálkodás során kifejtett képviselői tevékenysége megalapozhatja a büntetőjogi felelősség vizsgálatát, ha leadott szavazatával olyan döntés meghozatalához járul hozzá, amely valamely bűncselekmény törvényi tényállásának ismérveit valósítja meg.
- ❖ A **Bfv.I.14/2019/18-es** számú (ún. Vizoviczky-ügy) ügyben a Kúria helybenhagyta a jogerős döntést, amely megállapította a terheltek bűnösségét bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett költségvetési csalás büntettében és bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében. Kimondta, hogy a terheltek bűnszervezetben követték el a bűncselekményt.
- ❖ Egy friss kúriai döntésben (**Bhar.I.746/2019.** az MVM korábbi vezetőinek büntetőügye) az I. rendű terheltet – aki társtettesként, folytatólagosan elkövetett hűtlen kezelést és sikkasztást követett el – letöltendő szabadságvesztéssel sújtotta és 2.000.000 forint pénzbüntetésre is ítélte.

A fenti jogesetek is mutatják, hogy **a Kúria kellő szigorral érvényesíti az állam büntetőigényét, a társadalom rend és átláthatóság iránti elvárásait,** a büntető igazságszolgáltatás pedig a sértettek mellett áll.

Az ítélező és a jogegységi feladatok ellátása mellett Kúria 2019-ben is számos olyan intézkedést tett, amely emeli a **korrupciómentes szervezeti kultúra színvonalát.**

A Kúria idén **megújította a középtávú intézményi stratégiáját,** amelyben továbbra is **kiemelt helyen szerepelnek az átláthatóság, a hatékonyság alapértékei és a bírói hivatásrend által elfogadott erkölcsi értékek.** A tervdokumentum értelmében a Kúria elkötelezett a korrupciónak ellenálló szervezeti kultúra fenntartása és az integritásszemlélet megerősítése mellett.

Az utóbbi évek egyik kihívásának a **személyes adatoknak** az európai uniós adatvédelmi rendelet (közismertebb nevén a GDPR) rendelkezéseinek **megfelelő védelme** bizonyult. A Kúria minden ésszerű lépést megtett annak érdekében, hogy a természetes személyek különleges és személyes adataikat biztonságban tudhassák. A bíróságon GDPR megfelelést támogató munkacsoport működik, adatvédelmi felelős dolgozik, részletes adatkezelési szabályzat született, a munkatársak pedig adatvédelmi oktatásban részesülnek. Az adatvédelem szorosan összefügg az informatikai rendszerek biztonságával. Az elmúlt egy évben a Kúria e téren is intézkedéseket tett.

Mindezen túl:

- ❖ módszertani útmutató készült az integritási és korrupciós kockázatok felméréséhez, valamint a korrupció megelőzési intézkedési terv és az integritásjelentés elkészítéséhez;
- ❖ az Állami Számvevőszék által útjára indított Integritási Felmérés kérdőívét a Kúria minden évben kitölti;
- ❖ a Kúrián szabályzat született az egyéni és a szervezeti integritás megőrzése céljából,

- ❖ a Kúrián évek óta, féléves rendszerességgel kockázatkezelési munkacsoport ülészik a bírósági működés során jelentkező kockázatok teljes körű számbavétele, integrált kezelése és hatékony megoldási javaslatok kidolgozása érdekében.

A Kúria kiemelt fontosságot tulajdonít annak, hogy belső szabályzatai valamennyi munkafolyamatot lefedjenek, s hogy e szabályzatokat időről-időre, a jogszabályi változásoknak megfelelően módosítsa, illetve megújítsa. 2019-ben módosult a Szervezeti és Működési Szabályzat, a Szervezeti és Ügyelosztási Rend, megújult többek között a munkavédelmi szabályzat, a beszerzések és szerződéskötések rendjéről szóló szabályzat. Megújultak a gazdálkodást érintő szabályzatok is.

A Kúria hangsúlyozza, hogy **a megfelelő szabályozási környezet és az információtechnológiai háttér biztosítása mellett a kiszámítható, hosszú távon tervezhető életpálya biztosítása is fontos feltétele az integritást érintő** – igen sok esetben emberi tényezőre visszavezethető – **incidensek elkerülésének.**

Az Országos Bírósági Hivatal fennállása óta elkötelezett az integritás erősítése iránt, nagy hangsúly fektet a bíróságok integritását biztosító szervezeti és működési rend kialakítására. Kiemelt feladatának tekinti az ítélkezési és igazgatási munka átláthatóságának, utóbbi kiszámíthatóságának és ellenőrzöttségének megvalósítását.

Az Országos Bírósági Hivatal egyebek mellett integritási tárgyú együttműködésekkel, a bírák, igazságügyi alkalmazottak integritástudatosságát erősítő képzésekkel, joggyakorlatok megosztásával, az esetlegesen felmerülő kockázatok kezelési lehetőségének feltárásával, valamint integritási tárgyú belső szabályozók megalkotásával is támogatja a szervezet külső és belső biztonságát.

Az integritást sértő magatartásokkal kapcsolatos egységes fellépést az integritási szabályzatról szóló OBH utasítás biztosítja, a bíróságokon kijelölt integritásfelelős fogadja a bírósági szervezet integritását érintő bejelentéseket.

Az OBH 2012 óta Bírósági Integritás Munkacsoportot működtet, melynek tagjai az idei évben is elemezték, értékelték a bíróságok integritási tárgyú bejelentéseit és szükség esetén javaslatot tettek az integritást érintő megoldásokra. A Munkacsoport részt vett a Nemzeti Korruptióellenes Program összeállításában, javaslatokat fogalmazva meg többek között a készpénzfizetés korlátozásának lehetséges módozatairól. Kiemelendő, hogy 2019. március 4 óta működik az Országos Bírósági Hivatal által kifejlesztett önálló Bírósági Fizetési Portál, melynek célja a bírósági eljárásokhoz kapcsolódó elektronikus fizetési megoldások szélesebb körű biztosítása, valamint a befizetések ellenőrzésének megkönnyítése.

Az OBH képzések szervezésével is támogatja az integritással kapcsolatos dolgozói tudatosság erősítését. Az Alkotmányvédelmi Hivatal munkatársainak közreműködésével rendszeresen szervez Awareness képzést az informatikai biztonsági és a kapcsolati biztonsági kérdéseket illetően. 2019-ben az informatikai eszközök biztonságos használatáról és a kibervédelem fizikai hátterének biztosításáról kiberbiztonsági képzés útján gondoskodott. Az Európai Általános Adatvédelmi Rendelet (GDPR) szabályai maradéktalanul érvényesülése érdekében folyamatosan figyelemmel kíséri a GDPR-t és az ahhoz kapcsolódó magyar szabályozást is, ekként is biztosítva a rendelet hatékony alkalmazását.

Az OBH, az ítélőtáblák és a törvényszékek a korábbi évekhez hasonlóan 2019. őszén is **részt vettek az Állami Számvevőszék intézménycsoportokénti integritás felmérésében.** A felmérés eredményeiről készített legfrissebb összefoglaló ugyan még nem áll rendelkezésre, azonban az előző évek adatai azt igazolják, hogy az igazságszolgáltatásban dolgozók integritástudatossága kimagasló, az integritáskultúra magas szinten elterjedt a szervezetben.

A korábbi évek gyakorlatához hasonlóan **a bírák 2019-ben is kitöltötték az integritási kérdőívet, amely a bírósági szervezet integritását érintő folyamatok, körülmények megismerését célozta.** A kérdésekre adott válaszok azt igazolják, hogy a bírák felismerik és tudatosan kerülnek az integritást veszélyeztető helyzeteket, függetlenül és befolyásmentesen ítélik meg. Összehasonlítva a korábbi évek integritásfelmérésnek eredményeit megállapítható, hogy a bírák integritással kapcsolatos tudatossága évről évre erősödik, az ítélkezésben a törvényesség, a pártatlanság, a tisztesség és a diszkrimináció-mentesség, mint alapvető értékek maradéktalanul érvényesülnek.

Az ügyészség a korrupcióval szembeni fellépést, illetve a szervezeti és személyi integritásának fejlesztését kiemelt fontosságú területként kezeli.

A Központi Nyomozó Főügyészség korrupció elleni küzdelemben játszott szerepe az új Be. hatályba lépésével még hangsúlyosabbá vált, hiszen a hivatali korrupciós bűncselekmények nyomozása kizárólagos ügyészségi hatáskörbe került. A korrupciós bűncselekmények felderítésének speciális jellegére figyelemmel, a Központi Nyomozó Főügyészség különböző nyomozó hatóságokkal, felderítő szervekkel és a Nemzeti Védelmi Szolgálattal való hatékony együttműködése elengedhetetlen. A feljelentés megtétele előtti titkos információgyűjtést és az új Be. hatályba lépésétől előkészítő eljárásokat folytató Nemzeti Védelmi Szolgálat tevékenységének eredménye számos ügyben alapozta meg a Központi Nyomozó Főügyészség sikeres eljárását.

A Legfőbb Ügyészség különös figyelmet fordított az ún. megbízhatósági vizsgálatok alapján korrupciós bűncselekmények miatt indult eljárásokban a bizonyítás törvényességére, amit komplex vizsgálat keretében végzett el. Ez az ügyészségi jogalkalmazói gyakorlat elemzését, a visszatérő jogalkalmazási hibák kiszűrését, továbbá a megbízhatósági vizsgálattal összefüggő eljárási kérdések országosan egységes és helyes megítélésének biztosítását célozta.

A nemzetközi együttműködés kapcsán a magyar ügyészség – bár erre nincs törvényi kötelezettsége – a mindig követett protokoll szerint az OLAF igazságügyi ajánlása nyomán valamennyi esetben elrendelte a nyomozást, illetve amennyiben már folyamatban volt a nyomozás, az OLAF ajánlását a nyomozás irataihoz csatolták és abban értékelték.

Az OLAF 2018-as éves jelentése szerint, a magyar ügyészség az uniós átlagot (36%) lényegesen meghaladó mértékben, az OLAF által kezdeményezett ügyek 45 %-ában emelt vádat 2012 és 2018 között.

Az OLAF magyar ügyészséghez eljuttatott igazságügyi ajánlásainak a száma folyamatosan csökkent az elmúlt években. 2015-ben és 2016-ban még 10-10 ajánlás érkezett, 2017-ben már csak 6 ajánlás, 2018-ban 4, míg 2019-ben eddig még egy sem.

Az OLAF egyre többször olyan ügyben tesz igazságügyi ajánlást, amelyben már folyik Magyarországon nyomozás.

Az OLAF mellett ugyancsak figyelemre méltó az EUROJUST előtt megnyitott magyar ügyek számának folyamatos növekedése. A magyar ügyészség továbbra is az Európai Unió igazságügyi együttműködésének kifejezetten aktív résztvevői közé tartozik, Magyarország tavaly kezdeményező tagállamként 117 konkrét bűncselekmények kapcsán regisztrált ügynek, míg megkeresett tagállamként 109 ilyen ügynek volt a részese. Hazánk jelenleg első a tagállamok között, a kiemelt bűncselekmények kapcsán történő információátadás terén.

Az uniós szervezet és a magyar ügyészség eredményes munkakapcsolatot ápol, ügyészeink egyre több koordinációs értekezleten vesznek részt, és évről-évre emelkedik a közös nyomozócsoportok száma is.

A nyilvánosság hiteles tájékoztatása érdekében a korrupciós ügyekben tett intézkedéseinkről (pl.: letartóztatás indítványozása, vádemelés, fellebbezés) csak ebben az évben több, mint 40 sajtóközleményben számoltunk be.

Az ügyészség – az Állami Számvevőszékkel folytatott együttműködés keretében – ismételten részt vett az ÁSZ országos integritás felmérésében.

Az ügyészség saját szervezetének integritás felmérését is éves rendszerességgel végzi. A felmérések eredményei lehetőséget biztosítanak az ügyészség számára, hogy ezáltal fejlessze integritásirányítási rendszerét és megtalálja azokat az eszközöket, amelyek leghatékonyabban szolgálják az elérni kívánt szervezeti célkitűzéseket.

A Belügyminisztériummal évek óta folytatott közös együttműködés keretében ügyészségi telefonos vészhívó rendszer működik. Ennek köszönhetően az ügyészségi épületek, a személyi állomány és az adatvagyon a korábbiakhoz képest nagyobb védelemben részesül.

A telefonos vészhívó rendszer mellett, az ügyészség az eltelt időszakban **jelentős mértékben fejlesztette a szervezeti egységek biztonságtechnikai rendszereit**. Ezen rendszerek által biztosított védelem a személyi integritást is növeli.

A szervezet belső integritásának megőrzése és fejlesztése nemcsak az elvégzendő ügyési munka hatékonyságát növeli, hanem az esetlegesen felmerülő korrupciós kockázatokat is **jelentősen csökkenti**. E célt szem előtt tartva az ügyészség folyamatosan oktatási programokat szervez.

A Magyar Nemzeti Bank (MNB) négy éve vesz részt a Nemzeti Korrupcióellenes Program keretében az állami szervek korrupcióellenes együttműködésében, ezzel is megerősítve elkötelezettségét az integritás-alapú szervezeti kultúra folyamatos fejlesztése, az értékorientált működés megvalósítása mellett. A jegybank továbbra is fellép a jogi és etikai normákat esetlegesen megsértőkkel szemben, s olyan megelőző eszközöket alkalmaz, amelyek az integritás megerősítését és a korrupció megakadályozását szolgálják.

Az MNB napokban publikálandó **6 éves felügyeleti stratégiájában** ennek megfelelően **kiemelt értékként nevesítette az integritást**, amely az elkövetkezendő évek feladatellátásában az eddiginél még hangsúlyosabb prioritást kap.

Az MNB hatósági eljárásaiban 2018-tól áttért az elektronikus ügyintézésre, ami növeli az adatkezelés, archiválás biztonságát, illetve az ügyintézési folyamatok nyomon követhetőségét. A jegybanki tevékenység abból a szempontból is átlátható, hogy a piaci szereplők nyilvántartását, illetve a felügyeleti eljárásokban hozott döntéseit és az alkalmazott szankcióit is publikálja, a fogyasztók szélesebb körét érintő kérdésekben konkrét figyelemfelhívásokat ad ki.

Az integritás, mint téma és annak kezelése az MNB vezetésének döntése értelmében a jegybankon belül magasabb szintet nyert az idei évtől. **Az MNB megalakította compliance szakterületét**, amely önálló szervezeti egységként (főosztályként) működik a szervezeten belül.

Az MNB felügyeleti területén alapelve, hogy **a munkafolyamatok egyes fázisait más-más vezetők irányítása alatt dolgozó külön ügyintézők végezzék**, számos vezetői kontrollponttal és a döntéseknél „négy szem” elvének érvényesítésével. Ennek keretében már korábban szétválasztották a jogi és felügyeleti szervezeti egységeket. Szintén az intézményen belüli kontrollokat erősíti (s emellett persze minimalizálja a humánkockázatot is), hogy **az MNB digitális adatelemzésen alapuló felügyelési módszertant alakított ki**.

A szakértő kollégák **kiemelt figyelmet fordítanak az integritásra és a korrupció megelőzési tudatosság erősítésére a szervezeti kultúrában**. A képzéseken, tréningeken keresztül mind az MNB-hez belépő új kollégák, mind pedig már az itt dolgozó munkavállalók is bekapcsolódnak az integritással kapcsolatos folyamatokba. Az aktív képzési tevékenység mellett a szervezet belső szabályrendszerének folyamatos karbantartása és felügyelete, valamint a kontrolljainak megfelelőségi vizsgálata is a szakterület fókuszában van.

A jegybank az idei év elején – több nemzeti hatóság, civil szervezet és a média egyes képviselőin túlmenően – számot adott a hazánkba látogató, Magyarországot vizsgáló Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) Vesztegetés Elleni Munkacsoportjának a témát érintő keretrendszeréről és tevékenységéről. E vizsgálat kapcsán kiemelő, hogy a munkacsoport nem fogalmazott meg ajánlást, megállapítást az MNB-re vonatkozó összefoglaló jelentésében.

A Közbeszerzési Hatóság 2016. november 17-én csatlakozott a korrupcióellenes együttműködéshez. **A szervezet elkötelezett abban, hogy működése átlátható, etikus és feddhetetlen legyen, ennek megfelelően célja az integritás alapú működés fenntartása.**

A Közbeszerzési Hatóság 2019-ben is két oldalról erősítette korrupcióellenes tevékenységét. Egyrészt **szervezeti integritásának**, másrészt a **közbeszerzések átláthatóságának** erősítése oldaláról.

A Közbeszerzési Hatóság szervezeti integritásának erősítése (belső integritás)

A tavalyi esztendőben kiépítettük az integritás alapjait (integritásfelelős kijelölése, munkacsoport megalakítása, szabályzatok felülvizsgálata, érzékenyítő tréning szervezése), melyet az idén továbbfejlesztettünk a rendszer folyamatos monitoringjával, és belső képzésekkel. Az idei évben új Beszerzési Szabályzatot készítettünk azzal a céllal, hogy gyakorlatorientált, a beszerzési munkát gördülékenyebbé tevő szabályokat alakítsunk ki, valamint a beszerzési folyamatban résztvevő szervezeti egységek feladat-, és hatásköreit teljeskörűen elhatároljuk. Az új szabályok sokkal szigorúbbak, ezáltal a beszerzési folyamatok átláthatóságát és az integritást erősítik.

A közbeszerzések átláthatóságának erősítése (hatáskörből fakadó integritás)

A Közbeszerzési Hatóság – összhangban az Állami Számvevőszék törekvéseivel – szorgalmazza olyan megbízható statisztikai adatokon alapuló megalapozott mérési módszertan alkalmazását, amely valós képet ad egy-egy uniós tagállam közbeszerzési piacán tapasztalható versenyhelyzetről. A Közbeszerzési Hatóság aggályosnak tartja, hogy a tagállamok közötti összehasonlítás alapját képező TED adatbázis hiányos, és emiatt annak megbízhatósága is kifogásolható, mivel a tagállami ajánlatkérők nem minden esetben teszik közzé az eljárásaik eredményéről szóló tájékoztatóikat.

A Közbeszerzési Hatóság egyik fő feladata a közbeszerzési eljárások törvényességének ellenőrzése. Amennyiben jogsértés gyanúja merül fel, a Közbeszerzési Döntőbizottság bírálja el az ügyet, amely nagy hangsúlyt fektet arra, hogy olyan esetekben, ahol súlyos jogsértés valósul meg, **jelentős bírságot szabjon ki**. A következetes bírságolási gyakorlatnak van visszatartó ereje: a közbeszerzési eljárások résztvevői **egyre inkább törekednek a jogszerű eljárások lefolytatására**, az előző évekhez képest az idei évben kisebb arányban követtek el súlyos jogsértéseket.

A Közbeszerzési Hatóság 2015. novembere óta, Európában egyedülálló módon hatósági ellenőrzés keretében vizsgálja a **megkötött közbeszerzési szerződések teljesítését és módosítását**, amely kiemelten fontos, mivel a közbeszerzési jogsértések nem csupán a közbeszerzési eljárások, hanem a szerződések teljesítése során is tetten érhetők. Az ellenőrzés keretében a Közbeszerzési Hatóság munkatársai akár helyszíni ellenőrzés során, szükség esetén igazságügyi szakértő igénybevételével győződhetnek meg a teljesítés jogszerűségéről. E tevékenységünket jól példázza, hogy 2018. decemberében jogorvoslati eljárásokat kezdeményeztünk a Közbeszerzési Döntőbizottság előtt olyan jelentős előleg kifizetések miatt, amelyekben a gazdasági szereplők vezető tisztségviselői és tulajdonosi köre között átfedések voltak kimutathatók. A Közbeszerzési Döntőbizottság valamennyi esetben jogsértés elkövetését állapította meg, és az ajánlatkérőket, valamint nyertes ajánlattevőket mindösszesen 249.000.000 Ft bírság megfizetésére kötelezte, így védve az európai uniós forrásokat.

A Közbeszerzési Hatóság egyik fő célja a verseny és az átláthatóság növelése érdekében, a nem nyilvánosan, azaz **a hirdetmény nélkül induló tárgyalásos eljárások számának jelentős visszaszorítása**. A szigorú ellenőrzési tevékenységnek köszönhetően az előző évekhez képest számottevően csökkent a nem nyilvános eljárások aránya (2014-ben 3626; 2015-ben 3003; 2016-ban 870; 2017-ben 482; 2018-ban 329; 2019. november végéig pedig 247 hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás került megindításra) volt ezen eljárások száma.

A megindított hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárások alakulása

